

загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" та офіційного тлумачення положення частини третьої статті 11 Закону України "Про статус суддів" (справа про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання): Рішення Конституційного суду України від 11.10.2005 № 8-рп/2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v008p710-05#Text>

6. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 51 народного депутата України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень статті 92, пункту 6 розділу X "Перехідні положення" Земельного кодексу України (справа про постійне користування земельними ділянками): Рішення Конституційного суду України від 22.09.2005 № 5-рп/2005. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-05#Text>

Ключові слова: принцип справедливості, Конституція України, право, законодавство.

Key words: the principle of justice, the Constitution of Ukraine, law, legislation.

Воляннюк Тетяна Анатоліївна

*Національний університет «Одеська юридична академія»
аспірантка кафедри загальної теорії права та держави*

ВПЛИВ МОДЕЛЕЙ ДЕРЖАВ ТА ЕПОХИ КОЛОНІЗАЦІЇ НА СТАНОВЛЕННЯ ОБРАЗУ ДЕРЖАВИ

Хоча глобалізаційні процеси і сприяють уніфікації, стандартизації та створенню наднаціональних правових механізмів однак варто відмітити і ті аспекти, які мають протилежний вплив на становлення образу держави, впливають на зміни в класичних характеристиках державного устрою,

зокрема, до таких належать модель держави та деякою мірою вплив епохи колонізації.

Так, на міжнародній арені образ держави яскраво виражається в теоріях розвитку концепції держав, до яких варто відносити: модель капіталізму (Mythos vom developmental state); модель маріонеткових держав (Mythos vom Marionettenstaat); модель сервісної «скромної» держави (Mythos vom bescheidenen Staat).

Знаковими особливостями капіталізму державного розвитку є більша незалежність держави, автономність її політичної влади, а також більший контроль над економікою. Фактично, за цієї моделі держава очолює процес індустріалізації та бере на себе функції розвитку. Капіталістичні держави здебільшого розвивають відносини міждержавного економічного співробітництва відповідно формуючи позитивний імідж держави.

Загалом така модель більш притаманна таким державам Японія, Південна Корея, Китай, Індія, Таїланд, Тайвань та ін.

Особливістю маріонеткових держав є те, що вони не спроможні діяти самостійно, в дійсності їхнє існування залежить від інших держав, однак формально є незалежними. Зазвичай такі квазі-держави утворюються через втручання однієї чи кількох держав у внутрішні справи іншої держави.

Сучасну модель маріонеткових держав можна дослідити через такі неспроможні квазі-держави як Сомалі, Зімбабве, Придністровська Молдавська Республіка, а також Донецька та Луганська народні республіки, які є фактично окупаційним маріонетковим режимом, встановленим Російською Федерацією на окупованій нею території окремих районів Донецької та Луганської областей України та ін. В історичній ретроспективі можна виділити такі маріонеткові держави як Одеська радянська Республіка та Донецько-Криворізька радянська республіка, які фактично не проіснували навіть одного року.

Факт того, що держава є маріонетковою негативно впливає на її образ, можливості вільного економічного зростання та міждержавного співробітництва, а функціонування такої держави обумовлюється нетривалим існуванням.

Відносно характеристик сервісної держави варто погодитися з позицією М.В. Дзевелюка, який відмічає, що «Сервісна держава – це функціональна модель сучасної держави, зорієнтована на максимальну деконцентрацію і децентралізацію функцій, реалізація яких здійснюється, як правило, на конкурентних засадах в ситуативному режимі» [1, 66].

Серед сервісних держав варто виокремити Велику Британію, Францію, Німеччину та ін.

Особливістю сервісних держав є те, що вони створені для зручності людей та служіння інтересам своїх громадян. Сервісні держави зазвичай мають широку підтримку серед свого населення, проте їм складніше балансувати в економічному плані на рівні капіталістичних держав, адже доводиться утримувати одночасно декілька моделей розвитку держави з акцентом на сервісну спрямованість.

В контексті впливу моделі держави на її образ варто зупинитися також на окремих складових епохи колонізації, яка напряду впливала і на формування моделей держави і на глобалізаційні процеси в цілому.

Зокрема, вихід Великої Британії з ЄС (Brexit) актуалізував усвідомлення того, що національна держава є важливішою за глобальні проекти, наприклад, такі як ЄС. Взагалі, вихід держав з міжнародних, європейських, азіатських інституцій та міжурядових організацій свідчать не лише про дискредитацію цих установ, а й про існування тенденції до послаблення колоніальних риторик колишніх імперій.

Так, специфікою постколоніальних держав є те, що вони, будучи продуктом насильницької колоніальної взаємозалежності, були залучені до

різних фаз глобалізації та в цьому процесі зазнали процесів державотворення, а також денаціоналізації.

Водночас, процеси деколонізації характеризувались надією на формування власної держави, яка як держава, що розвивається, мала б наздогнати розвиток і забезпечити краще життя для кожного. Однак основну політичну та наукову ідею про те, що державність може призвести до подолання нерівності, не можна відокремити від того факту, що політичні відносини між суспільством і державою формуються по-різному залежно від груп населення, залежно від історичного та регіонального контекстів.

За таких обставин, вихід Великої Британії з ЄС закріпив її образ як сервісної держави, діяльність якої спрямована на збереження національної ідентичності.

Отже, існуюча модель тієї чи іншої держави, її характеристики, розвиток, економіка, історія, та міждержавна взаємодія напряму впливає на становлення образу держави. При цьому, держава самостійно визначає та формує свій образ з урахуванням суспільних потреб та економічних здобутків.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Дзевелюк М. В. Сервісна держава як функціональна модель сучасної держави. *Актуальні проблеми держави і права* : зб. наук. пр. / редкол.: В. В. Завальнюк (голов. ред.) [та ін.]. Одеса : Видавничий дім "Гельветика", 2017. Вип. 78. С. 60-67.

Ключові слова: глобалізація, образ держави, модель держави, функціонування держави, сучасна держава.

Key words: globalization, state image, state model, state functioning, modern state.